

Díszdoktoravatás a tudományegyetemen

Díszdoktoravató ünnepi közgyűlést tartott március 28-án az általában a József Attila Tudományegyetem. Az ünnepi eseményeken megjelentek — közöttük Szántó Tivadart, az MSZMP városi bizottságának osztályvezetőjét, dr. Cserháti Istvánt, a SZOTE rektorhelyettesét és dr. Moholi Károlyt, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatóját — az Egyetemi Tanács nevében dr. Rácz János rektorhelyettes köszöntötte, majd bejelentette, hogy a JATE Bölcsésztudományi Karának határozata alapján, az Egyetem Tanácsa 1978. október 12-én úgy foglalt állást, hogy dr. Horst Frenz professzort nemzetközileg is kiemelkedő tudományos eredményeinek elismeréséül a bölcsész tudományok díszdoktorává avatja.

Dr. Csukás István, a Bölcsész-tudományi kar dékánja ismertette Horst Frenz professzor tudományos és közéleti tevékenységét.

Horst Frenz, a József Attila Tudományegyetem tiszteletbeli doktora 1912-ben született Németországban. Ottani tanulmányait befejezve a londoni egyetemen tanult tovább 1933-ban, majd az Amerikai Egyesült Államokba emigrált, ahol egyetemi oktatóként helyezkedett el. A Bloomingtoni Egyetemen több évtizedes szívszív munkával az összehasonlító kutatások és oktatás nemzetközileg elismert központját alakította ki, amelyet a hallgatók és szakemberek a világ minden részéből felkeresnek. Tudományos szervező munkájának homlokterében a nemzetközi együttműködésre irányuló törekvés áll. Ez vezette arra is, hogy kapcsolatokat keresen a magyar összehasonlító irodalomtudomány képviselőivel. Erre először 1961-ben, a Nemzetközi Összehasonlító Irodalomtudományi Társaság utrechti kongresszusán nyílt alkalma. Ettől az időtől kezdve hazánk irodalomtudományi életének számos képviselőjével tartott kapcsolatokat, megnyitotta előttük nagytekintélyű és kitűnő kiadványának, az Összehasonlító és Általános Irodalomtudományi évkönyvnek, a hasábjait, amelyekben állandóan beszámoltat a hazánkban folyó irodalomtudományi kutatásokról. Ő volt az egyik legtevékenyebb szervezője a magyar irodalomtudomány bekapcsolódásának

a nemzetközi összehasonlító irodalomtudományi kutatásokba és ezeknek szervezeti formáiba, valamint általában szorgalmazta a szocialista országok tudósaival való együttműködést. Tevékenységének mintegy elismeréséül 1974-ben a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának Gorkijról elnevezett Világirodalmi Intézete előadások tartására és konzultációkra hívta meg.

Horst Frenz professzor a széles látókörű és nagy formátumú tudósok közé tartozik. Kutatási területe elsősorban a drámairodalom. Kitűnő munkában tárta a tudományos nyílvanosság elé az

mos publikációja nemzetközi elismerést szerzett számára. Ugyanakkor mint gyakorló műfordító is állandóan tevékeny. Számos, elsősorban a színház és dráma kérdéseivel foglalkozó folyóirat szerkesztőségének tagja. Tudományos tevékenységét ugyanaz a nyitottság, minden iránt való humánus érdeklődés és nagyarányú koncepció jellemzi, amelyet emberi egyénisége jellemzésére is elmondhatunk. A tudományos, a szervező és az emberi kvalitások egysege és harmóniája Horst Frenz professzor személyiségében példamutató módon nyilvánul meg. Mindezek alapján dr. Csukás

Dr. Horst Frenz, a JATE új díszdoktora

amerikai dramaturgiai elveit és a drámaírók közül O'Neill-el, valamint drámáinak történetével és befogadásával foglalkozott a különböző országokban. Kitűnő gyűjteményekben mutatta be Európára és Amerikára legfontosabb modern íróit. Rendkívül értékes munkája foglalkozik az észak-amerikai angol nyelvű irodalom befogadásával a német nyelvterületen. Tőle származik az immár két kiadást megért nagy kézikönyv az összehasonlító irodalomtudomány ágairól és módszereiről. Egy másik speciális tudományos terület a műfordítás elmélete, amelyre vonatkozó szá-

István egyetemi tanár, a Bölcsész tudományi Kar dékánja, mint felavatott tisztelendő fogva, tudományos eredményei elismeréséül Horst Frenz professzort a bölcsész tudományok díszdoktorává avatta és felruházta mindazokkal a jogokkal, amelyek a törvény és a szokások erejénél fogva a díszdoktorokat megilletik. Az Egyetemi Tanács nevében kézfogással a bölcsész tudományok honoris causa doktorává fogadták Horst Frenz professzort, aki rövid beszédben mondott köszönetet azért, hogy megtisztelték az egyetem által adományozható legmagasabb elismeréssel.

Dr. Pósa Péter

Váratlanul hagyta el katedráját dr. Pósa Péter, a József Attila Tudományegyetem Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszékének docense. Hirtelen vált meg családjától, munkahelyétől, hivatásától, amelynek életét szentelte. Tanulmányait magyar-német-angol szakon a Debreceni Tudományegyetemen befejezve rövid középiskolai működés után újságszerkesztő és a felszabadulást követő években Debrecen és Szeged több napilapjának szerkesztőségében dolgozott. Szegeden — végleg — az 50-es évek elején telepedett le és pályáját ott kezdte Szeged felsőoktatási intézményeihez kötődően. Egy évig oktatott a Pedagógiai Főiskolán is, de 1956-tól kezdve különböző minőségben és különböző tanszékeken köztudomásúlag egyetemünkön adott elő. Széleskörű tájékozottsága és a roppant ismeretanyag, amelyet az évek folyamán önmagában felhalmozott, al-

kalmassá tette arra, hogy keresse és felismerje a kapcsolatokat az irodalmak, kultúrák, korok és társadalmak között, hogy több irodalom területén adja át tudását tanítványainak. Előadásait, amelyeket mintaszerű lelkiismeretességgel, pontosan és mindenkor gondos előkészület után tartott, maradandó emléket hagyhat hallgatóiban, akik évek múlva is visszatértek hozzá tanácsért, vagy egyszerűen csak az idősebb baráttal való eszmecsere.

Mert Pósa Péter a maga szerénységében, érzékenységében és tisztaságában az erős egyéniségű és tudós nevelők közé tartozott. Tudományának értékeit nem foglalta ugyan vastag könyvekbe, — ámbar a romantika körében írt néhány figyelemre méltó tanulmányát számon kell tartani, — hanem úgy osztotta szét tanítványai között, hogy szinte maga

sem vette észre, milyen kincsek ad nekik. Shakespeare-nek és a róla szóló irodalomnak kiváló és megbecsült szakértője volt. Rendkívüli tájékozottságát főként a modern angol és európai irodalomban az utolsó munkahelye keretében készülő nagy adatgyűjtemény, egy világirodalmi repertorium munkájában mintaszerűen értékesítette. Rendet és fegyelmet tartott munkájában, rendet maga körül. Sok barátja volt és akadt bíráló is, de aki közérőlen ismert, az csak tisztelni és becsülni tudta benne az őszinteséget, nyíltságot, elhűségét, szocialista országunk céljainak megvalósítása érdekében mindenkor készségesen vállalt tevékenységét.

Halálával súlyos veszteséget érte nemcsak közvetlen munkahelyét, hanem a Bölcsész tudományi Kart is, amely az ő személyében egyik legmegbízhatóbb oktatóját veszítette el.

DR. VAJDA GYÖRGY MIHÁLY tanszv. egyetemi tanár

Dr. Murányi László

Tudtuk az elkerülhetetlen közeli végét, de most, hogy bekövetkezett, nagyon nehéz a szomorú valósággal szembenézni. Szűkebb családtagjain kívül, mi a Gyermekklinika dolgozói látjuk igazán, mit veszítettünk alkotó ereje teljében lévő munkatársunk 52 éves korában való elhunytával. A Gyermekklinika klinikai farmacológiai egységének vezetője, valójában alapítója és kiépítője volt. Ez a munkakör egységében elég feladatot jelenthetett volna és valójában ezen a területen is jelentőset alkotott. Hivatástudata alapján magától értetődő volt számára hogy orozslánrészt vállaljon a klinikánkra váró valamennyi feladatból.

Meg a feltételeket. A légzésfunkció fiatal korosztályban való vizsgálására kidolgozott módszerei talán a legalapvetőbbek, valamint a heveny anyagcsere-zavarok biokémiájára, a neonatológiai intenzív terápiára vonatkozó munkái.

Nem volt oktatói státuszon, de az egyetemi elméleti előadások egy részének megtartásával, gyógyszerész és fogorvos hallgatók órarendszerű oktatásával, speciálkollegiumok tartásával, a diákkörökkel való igen eredményes foglalkozásával, a szigorlatokon való közreműködésével többet nyújtott, mint amit valakittel egyáltalán el lehet vární. Ugyancsak magától értetődő feladatként vállalta és végezte az intézet vezető-helyettesi feladatokat: vizitek és konzíliumok tartását, egyes hivatali teendők vitelét, önálló irányítását

Mindemellett igen jelentős társadalmi és közéleti munkát végzett az egyetem Szakszervezeti Bizottságában, a különböző egyetemi, illetve kari bizottságokban, a Magyar Gyermekorvosok Társaságában, amelynek elnökségi tagja volt. Ilyen széleskörű munkásság mellett mégis megmaradt egyszerű orvosnak, aki számára a legfontosabb volt betegeinek sorsa, gyógyulása.

Viszonylag fiatal korában munkássága több figyelemre méltó elismerésben részesült. Számos külföldi társaság választotta tagjává, több hazai tudományos szervezetben vezetői tisztséget töltött be, a Magyar Gyermekorvosok Társasága több pályadíjjal és Bókai Emlékéremmel tüntette ki, akadémiai pályadíjat nyert el, majd egyetemünk a közel múltban a címzetes egyetemi tanár címet adományozta neki.

A Szegedi Orvostudományi Egyetem személyében egyik sokra hivatott, minden támogatásra érdemes, példamutató vezető szakemberét veszítette el.

A közgazdasági szemlélet formálása

Népgazdaságunk fejlődésének jelenlegi szakaszában előtérbe kerülnek a tudati tényezők, a párt politikai tevékenységében a gazdaságpolitikai kérdések. A fejlett szocialista társadalom építései bővülnek a személyiség sokoldalú fejlődésének lehetőségei. Ekkor csaknem általános igényként merül fel a világgazdaságban lejátszódó folyamatok figyelemmel kísérése, az egyes jelenségeket kiváltó okok és a következmények várható alakulására vonatkozó információk. Bár a gazdasági kérdések és problémák megközelítését mindinkább a sokoldalúság, az integratív jellegre való törekvés jellemzi, mégis megjegyezzük, hogy ugyanakkor igen jelentős politikai aspektusai is vannak.

A gazdaságpolitikai kérdések iránt való érdeklődés mélységének öröndetes növekedése és mind szélesebb körűvé válása felveti a szakadatlanul változó, s egyre inkább bonyolulttá váló nemzetközi és hazai gazdasági, politikai, társadalmi és kulturális feltételek közötti tájékozottság szükségességét.

Társadalmi-gazdasági fejlődésünkkel a világgazdaságban fejlődik a társadalmi tudat is változik az emberek gondolkodása, erkölcsi arculata és műveltségi színvonala. Az iskolázottság, az általános és szakmai műveltségi szint terén való előrelépéssel egyidőben módosul a műveltség kritériuma tartami vonatkozásban is. Az általános műveltség terjedelme kiszélesedésének és tartami módosulásának eredményeként sajátos szerepet tölt be az általános műveltségben a komplex társadalmi szemlélet. A valóság sokoldalú megismerésében megkülönböztetett figyelmet érdemel a gazdasági élet mozgástörvényeinek a megismerése.

Napjainkban általában elmondható, hogy megváltozott egész lakosságunk fogékonysága a világpolitika és a világgazdasági kérdések iránt.

A tömegkommunikációs eszközökből és számos egyéb forrásból álló hatalmas információ tömeg áráz ma mindenki felé, hogy ezek körében való eligazodás felveti az emberekben olyan készség kialakításának igényét, hogy a gazdasági események során érvényesülő fő tendenciákat, közös és eltérő vonásokat felismerjék, az egyes folyamatokból általánosítsanak, a lényegest el tudják vonatkoztatni a lényegtelenről, a vágyaknak reális korlátot szabjanak, cselekedeteik meghatározásánál az érdekszférák különbözősége esetén helyes döntést hozzanak, stb. Ennek az igényelt — optimálisnak vélt — készségnek a kialakítása csak úgy érhető el, ha a fokozottabb mértékben, tudatosan törekszünk a közgazdasági alpműveltség kifejtésére, az emberek látásmódjának, szemléletének formálására, ha az ilyen irányú oktató-nevelő és propaganda munkákat, valamint az ismeretterjesztést a korábbiánál nagyobb hatásokkal, az anyagi és a szellemi erőforrások fokozottab összpontosításával végezzük. Ezen a téren azonban még az egyetemünkön sem teszünk meg minden tőlünk telhető. A felhalmozódott szellemi tőke, a különböző szervezetek (KISZ, MSZMP, szakszervezetek) intézmények ilyen irányú tevékenysége terén megnyilvánuló tartalékok feltárásával és azok hasznosításával, korszerű rendező elvek érvényesítésével jelentős mértékben léphetnénk előre.

Az általános és középiskolák történelem és földrajz órái, valamint szakkörei lehetőséget nyújtanak arra, hogy bemutassunk a tanulóknak olyan folyóiratokat, mint a Figyelő, Magyar Mezőgazdaság, Műszaki Élet, a Világ Me-

zőgazdasága, Világesemények dióhéjban, Világgazdaság stb. törekedvén arra, hogy ezek megismeretetésével és megkedveltetésével a lapok későbbi olvasóivá váljanak, s a világgazdasági folyamatok figyelemmel kísérése belső igényből fakadjon.

A szaktárgyi oktatásokon túlmenően a középiskolákban a Világnézetünk alapjai tantárgy, az osztályfőnöki órák, valamint az ifjúsági mozgalom keretében fejlődhet a fiatalok közgazdasági szemlélete. Ezekben a kereteken belül is azonban az eredményesség növelése érdekében több olyan alapozó ismeret elsajátítására lenne szükség, amely közvetlenül, vagy közvetve kapcsolódik a gyakorlatban (a mindennapi életben) felvetődő kérdésekhez. Csak az érdeklődés felkeltése motiválhatja a fiatalokat — most már induktíve — további újabb ismeretek szerzésére. Ennek az érdeklődésnek a felkeltése azonban kikristályosodott módszereket, sőt módszer kombinációkat tesz szükségessé, s ugyanakkor nekünk kell gondoskodnunk az immár felkeltett érdeklődés optimális kielégítéséről is. Nagyon fontos, hogy a hallgatókban az aktuális gazdasági kérdések kapcsán felmerülő problémákat tisztázzuk, s segítsünk ezek megoldásában. Különösen a politikai gazdaságtan oktatása hozhat e téren szép eredményt.

A dolgozó fiatalok vonatkozásában a munkahelyi és honvédelmi kluboknak a szocialista brigádoknak, a KISZ-nek, a párt- és a szakszervezeti propaganda munkának tulajdoníthatunk nagyobb szerepet a gazdaságpolitikai kérdések terén való jártasság kialakításában. A továbbiakban körükben is fokozottabban kell törekedni a problémakörök eddigél hozzáférhetőbb korszerűbb, sokoldalúbb, ugyanakkor szemléletesebb, szisztematikusabb és közérthetőbb megközelítésére. E tevékenységből a hallgatói TIT szervezet létrejötte óta egyetemünk is kivetheti részét.

A TIT-nek lehetősége van művelődési irányító tevékenysége során az egyre teljesebben feltárt és megismert egyéni és társadalmi igények szerint mind tudatosabban meghatározni a művelődés tartalmát, ily módon a kulcskérdések között a gazdaságpolitikai kérdések hangsúlyozását. A szervezet személyi és tárgyi feltételeinek javulásával egyre színvonalasabb tud eleget tenni a társadalom fent említett elvárásainak is.

Szemléletformáló munkánk eredményességét ma már sok jó összeállítású, korszerű módszertani ismereteket is nyújtó, aktuális kérdésekkel foglalkozó frásos anyag, tankönyv, dokumentumgyűjtemény, tematika segíti. Így pl. a közgazdasági kérdések iránt érdeklődők igényeihez alkalmazkodik — a Kossuth Könyvkiadó által kibocsátott — Közgazdasági ismeretek sorozat, gazdagon illusztrált statisztikai kiadványok, a területenként eltérő sajátosságokat feltáró politikai füzetek sorozata, plakátok, tájékoztatók stb., melyeknek az érdekeltek szélesebb körébe történt eljuttatásával növelhetnénk azok olvasottságát.

Nem lehetünk elégedettek azonban a közgazdasági témájú oktató filmek, dokumentumfilmek számával, korszerűségével, tematikai összetételével és elterjedtségével sem.

Összegzőként megállapítható, hogy a szemléletformálásnak igen sok lehetősége van egyetemünkön, azonban valamennyiről elmondható, hogy nagyobb gondnal és figyelemmel továbbra is növelhető azok hatékonysága.

ABONYI GYULÁNÉ DR.